

Instytut Pamięci Narodowej

Źródło: <http://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/38257,IPNtv-gen-Janusz-Brochwicz-Lewinski-Gryf-wspomnienie.html>
Wygenerowano: Środa, 17 stycznia 2018, 15:46

IPNtv – gen. Janusz Brochwicz-Lewiński „Gryf” – wspomnienie

Przypominamy sylwetkę zmarłego 5 stycznia ubiegłego roku w Warszawie gen. Janusza Brochwicza-Lewińskiego „Gryfa”, Kustosza Pamięci Narodowej.

Janusz Brochwicz-Lewiński urodził się 17 września 1920 r. w Wołkowysku. Po maturze skończył Kurs Podchorążych Rezerwy 29 Dywizji Piechoty przy 76 Lidzkim Pułku Piechoty w Grodnie, z którym – jako kapral podchorąży – we wrześniu 1939 r. walczył z Niemcami. Po agresji ZSRS na Polskę, dzień po swoich dziewiętnastych urodzinach dostał się do niewoli sowieckiej, skąd udało mu się uciec. Szybko włączył się do działalności konspiracyjnej w szeregach ZWZ-AK. Służył w różnych oddziałach zbrojnych, między innymi pod komendą por. Hieronima Dekutowskiego ps. „Zapora”. W marcu 1944 został skierowany do Warszawy, do batalionu KG AK „Parasol”. Brał udział w wielu akcjach. Krótco przed Powstaniem Warszawskim dowodził atakiem na aptekę Wendego przy Krakowskim Przedmieściu, podczas którego zdobyto narzędzia, lekarstwa i materiały opatrunkowe.

W Powstaniu Warszawskim został ciężko ranny podczas walk o Pałacik Michła na Woli. Awansowany do stopnia podporucznika i odznaczony Krzyżem Orderu Wojennego Virtuti Militari V klasy, został ewakuowany kanałami do Śródmieścia. Po kapitulacji Powstania dostał się do niewoli.

Wyzwolony z niemieckiego obozu jenieckiego w Murnau przez Amerykanów po wojnie pozostał na Zachodzie. Wstąpił do armii brytyjskiej, służył m.in. w gwardii przybocznej Jerzego VI. Jako agent wywiadu działał w Palestynie i Sudanie. Po opuszczeniu armii był przez 15 lat kwatermistrzem i oficerem administracyjnym w jednej z angielskich szkół wojskowo-cywilnych. Po przejściu na emeryturę w 1995 roku, pracował jako tłumacz w placówkach dyplomatycznych Wielkiej Brytanii w RFN.

W 2002 podjął decyzję o powrocie do Polski. Od tego czasu aktywnie działał w środowisku kombatanckim, udzielał wywiadów, brał udział w realizacji filmów dokumentalnych, spotykał się z młodzieżą, przewodnikami po Warszawie, oficerami i żołnierzami jednostek specjalnych. W 2007 roku uczestniczył w akcji billboardowej „Patriotyzm Jutra”.

W latach 2009–2014 był członkiem kapituły Orderu Wojennego Virtuti Militari. W 2014 r. wszedł w skład Komitetu Honorowego Fundacji „Łączka”, sprawującego opiekę nad kwaterą Żołnierzy Wyklętych na Powązkach. Wspierał ideowo i honorowo prace prowadzone przez zespół pod kierownictwem pełnomocnika prezesa Instytutu Pamięci Narodowej ds. poszukiwań miejsc pochówku ofiar terroru komunistycznego – profesora Krzysztofa Szwagrzyka.

W 2007 roku Rada Miasta Stołecznego Warszawy przyznała mu godność Honorowego Obywatela miasta stołecznego Warszawy. W 2008 r. Prezydent RP Lech Kaczyński awansował go do stopnia generała brygady, a w listopadzie 2015 r. Prezydent RP Andrzej Duda odznaczył go Krzyżem Wielkim Orderu Odrodzenia Polski.

W 2016 roku gen. Janusz Brochwicz-Lewiński otrzymał nagrodę Kustosz Pamięci Narodowej.

[Był jednym z bohaterów filmu zrealizowanego przez IPN pt. „Zapora” \(2016\).](#)

(źródło biogramu: ipn.gov.pl)